

วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรทั้งประถม มัธยมศึกษาและมัธยมศึกษา เพื่อให้การศึกษาได้พัฒนาไปอีกก้าวหนึ่ง โดยพยายามเปลี่ยนแปลงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่จะสามารถประยุกต์ใช้กับการดำรงชีพของนักเรียน และเป็นหลักสูตรที่หวังจะจบในตัว (กมล สุคประเสริฐ 2526 : 3) ถึงหลักสูตรจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรการวัดความสำเร็จของนักเรียนก็ยังคงใช้การประเมินผลการเรียนจากคะแนนหรือเกรดที่นักเรียนทำได้ และงานวิจัยที่ศึกษาตัวแปรด้านต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ยังคงดำเนินไปอยู่เช่นกัน

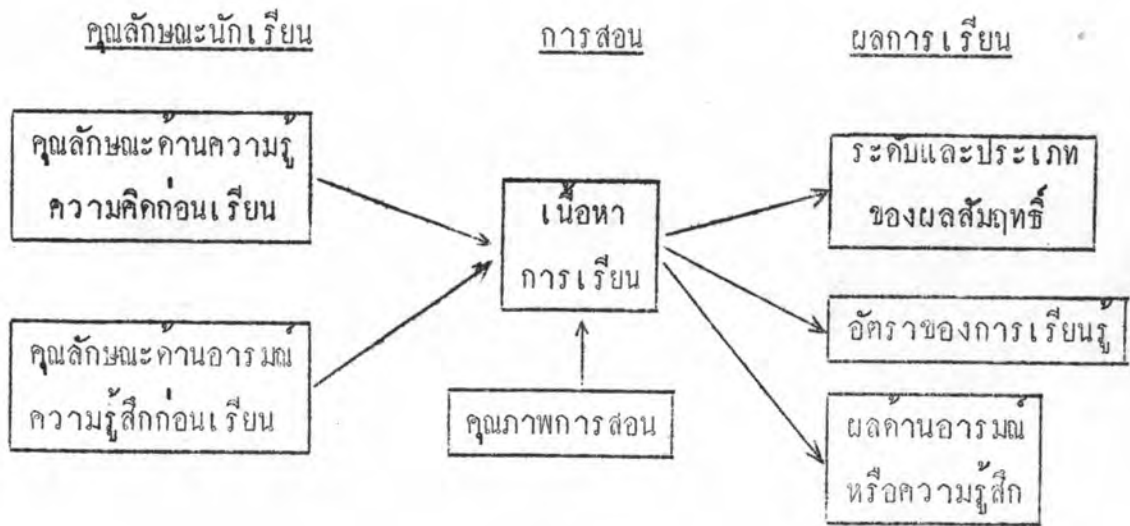
อเล็กซานเดอร์และซิมมอนส์ (Alexander and Simmons อ้างถึงใน พิศเพลิน เขียวหวาน 2521 : 3-4) ได้เสนอรูปแบบการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มขององค์ประกอบ (Input) กับประสิทธิผลทางการศึกษา (Output) ซึ่งเรียกว่าฟังก์ชันผลผลิตทางการศึกษา (Educational Production Function ; EPF) ซึ่งนิยมใช้กันมากในประเทศต่าง ๆ ทั้งประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศด้อยพัฒนา เพื่อจะช่วยให้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบาย ซึ่งจะทำให้การปรับปรุงการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ลักษณะของ EPF เป็นดังนี้

$$A_i(t) = g [F_i(t), S_i(t), P_i(t), O_i(t), I_i(t), U]$$

- เมื่อ $A_i(t)$ เป็นเวกเตอร์เกี่ยวกับประสิทธิผลทางการศึกษา ซึ่งอาจวัดได้ในรูปของคะแนนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหรือความสามารถที่ดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ (Social Competence) ความเป็นพลเมืองดี (Citizenship) ความรับผิดชอบ การตัดสินใจด้วยตนเอง ความเชื่อมั่นในตนเองหรือความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น สำหรับนักเรียนแต่ละคน ณ เวลาที่กำหนด ส่วนกลุ่มขององค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิผลทางการศึกษานั้น ได้แก่ $F_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของลักษณะส่วนบุคคลหรือภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคมของนักเรียนที่สะสมไว้ในเวลา t

- $S_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของสิ่งป้อนเข้า (Input) เกี่ยวกับนักเรียนที่นักเรียนคนที่ i ได้รับในเวลา t
- $P_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของลักษณะเกี่ยวกับเพื่อน (Peer Group) ของนักเรียนที่สะสมไว้ในเวลา t
- $O_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของอิทธิพลภายนอกอื่น ๆ (เช่น ชุมชน เป็นต้น) ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนคนที่ i ในเวลา t
- $I_i(t)$ เป็นเวกเตอร์ของคุณสมบัติประจำตัวที่คิดมาแต่กำเนิด เช่น เชาวนปัญญาของนักเรียนคนที่ i ในเวลา t และ
- U เป็นความคลาดเคลื่อนที่เกิดขึ้น หมายถึงส่วนที่ไม่สามารถอธิบายได้

นอกจากนี้ Bloom (Bloom 1976 : 11, 108-110) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของมนุษย์และการเรียนรู้ในโรงเรียน สรุปเป็นรูปแบบการเรียนรู้ในโรงเรียน ดังนี้

แม้จะมีผู้นำแนวทางดังกล่าวไปศึกษา แต่ผลสรุปที่ได้ก็มีทั้งสนับสนุนและขัดแย้งกัน อย่างไรก็ตามได้มีนักวิจัยศึกษามาแล้วว่า ตัวแปรที่ไม่ใช่ความถนัดและเชาวนปัญญาก็สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ ผู้วิจัยจึงได้เสนองานวิจัยที่เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเน้นในส่วนที่ไม่ใช่ตัวแปรด้านเชาวนปัญญาหรือความถนัดในรูปแบบของการวิจัยครั้งนี้ ดังต่อไปนี้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพันความรู้เดิม

จากการเรียนรู้ในโรงเรียนตามรูปแบบของบลูม จะเห็นว่าผลการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับคุณลักษณะด้านความรู้ความคึกก่อนเรียน (Cognitive Entry Behaviors) ซึ่งหมายถึงความสามารถทั้งหลายที่มีมาก่อน ดังนั้นผลการเรียนเดิมหรือพันความรู้เดิมน่าจะเป็นความสามารถที่มีมาก่อนก่อนที่จะเรียนรู้ในระดับสูงขึ้นไป จึงมีผู้วิจัยหลายท่านได้ศึกษาเกี่ยวกับพันความรู้เดิม เช่น

ยิวสกี (J.P.Giusti 1964 : 200 - 209) ศึกษาและหาตัวพยากรณ์ความสำเร็จของการเรียนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย พบว่าคะแนนชั้นมัธยมศึกษาเป็นตัวพยากรณ์ความสำเร็จในการเรียนในวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยได้ ซึ่งในปี 1968 แคนเนียด เฟคเคอ (Danial Feder 1968 : 29 - 37) ก็ได้ผลสนับสนุนยิวสกีว่า คะแนนรวมชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะเป็นตัวพยากรณ์ดีที่สุดที่สุด โดยได้ค่าความสัมพันธ์กับคะแนนผลสัมฤทธิ์ทั่วไปเท่ากับ .60

พรรณทิพา คังอุทัยศักดิ์ (Tangudtaisak 1975 : 3460 - 3461) ได้ใช้คะแนนผลการเรียนเดิมในระดับมัธยมร่วมกับตัวแปรอื่น ๆ เพื่อพยากรณ์ผลการเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า คะแนนผลการเรียนเดิมในระดับชั้นมัธยมเป็นตัวพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีที่สุด

พิศเพลิน เขียวหวาน ได้ใช้ฟังก์ชันผลผลิตทางการศึกษาของอเล็กซานเดอร์และซิมมอนส์เป็นแนวทางในการศึกษา โดยศึกษาเฉพาะองค์ประกอบบางด้าน ได้แก่องค์ประกอบด้านคุณลักษณะของนักเรียน ภูมิหลังทางเศรษฐกิจและสังคม และองค์ประกอบทางค่านิยมของโรงเรียน ซึ่ง (พิศเพลิน เขียวหวาน 2521 : 99 - 106) พบว่าองค์ประกอบค่านิยมของนักเรียน อันได้แก่พันความรู้เดิม อายุ และสุขภาพหรือน้ำหนักของนักเรียนนั้นร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้ร้อยละ 24 ส่วนองค์ประกอบด้านเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้เพียงร้อยละ 9 และองค์ประกอบค่านิยมโรงเรียนร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 23 และเมื่อศึกษาร่วมกันทั้ง 3 ด้านตัวพยากรณ์ที่เกี่ยวข้องมีความสัมพันธ์ในลำดับสูงสุดในการอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียน คือพันความรู้เดิม และตัวพยากรณ์ทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนได้ร้อยละ 39

ในปี 2523 จิตรภา กุศลบุตร (2523 : 44-45) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของ
 ตัวแปรภูมิหลังกับเกรดเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรของนิสิตคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 และเพื่อคัดเลือกสมการที่ดีที่สุดในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากตัวแปรภูมิหลัง
 กับกลุ่มตัวอย่างนิสิตที่สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์บัณฑิต คณะครุศาสตร์
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยระหว่างปีการศึกษา 2517 ถึง 2521 จำนวน 1,568 คน พบว่า
 คะแนนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 และเกรดเฉลี่ยปีแรกเป็นตัวแปรภูมิหลังที่มีความสัมพันธ์กับผล-
 สัมฤทธิ์ทางการเรียน

กรรณิการ์ จันทิรัญ (2524 : 49) ได้ทำการวิจัยประสิทธิภาพของการเรียน
 การสอนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ม.1) ในกรุงเทพมหานคร
 ปีการศึกษา 2522 จำนวน 223 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 110 คนกลุ่มควบคุม 113 คน
 ผลวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่มีความรู้พื้นฐานเดิมก็มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียน
 ที่มีความรู้พื้นฐานเดิมไม่ค่อยดีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยและทัศนคติในการเรียน

นิสัยในการเรียน (ขจรสุภา เหล็กเพชร 2522 : 8) หมายถึงแบบแผนพฤติกรรม
 ในการเรียนที่แต่ละบุคคลได้ประพฤติปฏิบัติเป็นประจำ ซึ่งทำให้บุคคลนั้นสามารถเริ่มต้นและ
 ลงมือกระทำกิจกรรมด้านกรเรียนในสภาพที่พึงพอใจมากที่สุด นอกจากนั้นนิสัยในการเรียน
 หรือเทคนิคในการเรียน (Frederick 1947 : 10) มิได้เกิดจากสัญชาตญาณ หากแต่
 เป็นสิ่งที่ต้องฝึกฝน แก้ไข และพัฒนาจนถึงจุดสมดุลย์ระหว่างงานที่นำไปกับผลงานที่ออกมา
 ใช่ว่าจริง นิสัยในการเรียนจึงเป็นสิ่งที่ปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้นได้ สมิท (Smith 1970 :
 2 - 35) ได้ศึกษาพบว่านักเรียนสามารถประหยัดเวลาได้ 1 ใน 4 ถึง 1 ใน 3 ของ
 เวลาที่เคยใช้ ถ้ารู้จักสร้างนิสัยในการเรียนที่ดี ดังที่แมคคอกซ์ (Maddox 1965 : 9)
 ได้ให้ความเห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับนิสัยในการเรียนที่ดีถึงร้อยละ 30-40
 ส่วนทัศนคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้โดยขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมรอบกาย ซึ่ง
 อนาสตาซี (แปลโดยประชุมสุข อาชาวำรุงและคณะ 2519 : 480-482) ได้ให้ความหมาย
 ไว้ว่า หมายถึงความโน้มเอียงที่จะแสดงออกทางชอบหรือไม่ชอบ ดังนั้นเด็กที่ชอบเรียน
 และไม่ชอบเรียนจะมีผลการเรียนต่างกันหรือไม่ น่าสนใจ นักวิจัย 2 ท่านคือบราวน์และ
 โฮลทซ์แมน (Brown William F. and Holtzman Wayne H.) ได้ให้ความสนใจ
 ทั้งนิสัยในการเรียนและทัศนคติในการเรียน จึงได้สร้างแบบสำรวจขึ้นแล้วพัฒนาใหม่

ทำการวิจัยและได้มีผู้นำไปใช้ เช่น อามาน, สมิธและกลอค (Ahmann, Smith and Giock 1958 : 853-856) ได้ทำการศึกษาโดยใช้แบบสำรวจนิสัยและทัศนคติทางการเรียนพยาบาลคณะเนนเฉลี่ยะสมของนิสิตชายปี 1 จากมหาวิทยาลัยคอร์เนล สร้างสมการพยากรณ์ด้วยตัวพยากรณ์ 5 ตัว ผลปรากฏว่าไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนว่านิสัยและทัศนคติทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และตัวแปรนี้ถูกตัดออกจากสมการ ซึ่งแสดงว่านิสัยและทัศนคติทางการเรียนไม่ได้เป็นองค์ประกอบที่ศึกษาในการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในปี 1970 กอลเลสซิช (Gallessich 1970 : 173-176) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวพยากรณ์ 81 ตัว ซึ่งได้แก่ตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพ ภูมิหลังของนักเรียน ความคิดเห็นของนักเรียน นิสัยและทัศนคติทางการเรียนและอื่น ๆ กับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาปีที่ 1 จากวิทยาลัยอาชีวศึกษาจำนวน 164 คน ทั้งนี้ เขากล่าวว่าองค์ประกอบหลักที่สามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ก็คือความสามารถหรือความถนัดทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์เดิม ซึ่งตัวพยากรณ์ทั้งสองมีส่วนร่วมในการทำนายเพียงร้อยละ 25 เมื่อเขาศึกษาโดยใช้ตัวพยากรณ์ทุกตัว ผลปรากฏว่าตัวแปรทั้งหมดสามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ถึงร้อยละ 62 นั่นก็แสดงว่านิสัยและทัศนคติทางการเรียนก็เป็นตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ได้

สุวิมล ว่องวาณิช (2523 : 59-62) ได้ศึกษาสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างองค์ประกอบด้านเชาวน์ปัญญา ปัญหาส่วนตัว นิสัยและทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1,175 คน พบว่า นิสัยและทัศนคติโดยส่วนรวมร่วมกับองค์ประกอบอื่น ๆ สามารถร่วมกันทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อแยกนิสัยทางการเรียนและทัศนคติทางการเรียนเป็นตัวแปรคนละตัว พบว่าตัวแปรทั้งสองร่วมกับตัวแปรอื่นมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 โดยนิสัยทางการเรียนจะมีความสัมพันธ์สูงกว่าทัศนคติทางการเรียน ผลที่ได้สอดคล้องกับภาพร เมฆรักขานิช (2515 : บทคัดย่อ) ซึ่งหาความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่านิสัยทางการเรียนและทัศนคติทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน .614 และ .400ตามลำดับ และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและต่ำมีความแตกต่างในด้าน

นิสัยและทัศนคติทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ส่วนในกรณีแยกศึกษาเป็นส่วนย่อย 4 ด้าน โคเวลและเอนทวิสต์เทิล (Cowell and Entwistle 1971 : 85-90) พบว่าวิธีการทำงาน การหลีกเลี่ยงการผลัดเวลา และการยอมรับคุณค่าทางการศึกษามีความสัมพันธ์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านการยอมรับในคำครูที่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และยังพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างนิสัยและทัศนคติทางการเรียนกับบุคลิกภาพส่วนใหญ่มีค่าเป็นลบ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

แมคเคลนแลนค์ (McClelland อ้างถึงในบุญชม ศรีสะอาด 2524 : 2, 11-12) ควรได้รับการยกย่องว่าเป็นผู้นำในเรื่องที่เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพราะเขาเป็นบุคคลแรกที่ศึกษาเรื่องนี้โดยดัดแปลงแบบทดสอบ TAT ของเมอร์เรย์ (Murray) ซึ่งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ตามความคิดของเมอร์เรย์ หมายถึงความปรารถนาที่จะได้รับผลสำเร็จในกิจกรรมต่าง ๆ มีความต้องการที่จะเป็นผู้นำในการทำงานอย่างเป็นอิสระ มีความเพียรพยายามที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยไม่ย่อท้ออุปสรรค เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอันสูงเกินที่ตั้งไว้ พฤติกรรมของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงก็คือ ชอบทำสิ่งที่ยุ่งยากติดต่อกันไปเป็นระยะเวลายาวนาน มีความมุมานะ และรู้สึกสนุกกับกิจกรรมนั้น ๆ

เลวิน (Lewin อ้างถึงใน Atkinson 1964 : 230-231) ให้หลักการว่า คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงหรือต่ำจะพิจารณาได้จากลักษณะองค์ประกอบ 2 ประการ ควบคู่กัน คือความแตกต่างทางลักษณะอุปนิสัยของบุคลิกภาพ (P) กับความแตกต่างที่เกิดจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม (E) นั่นก็คือ ความเข้มของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะทำให้เกิดพฤติกรรม (B) ต่าง ๆ นั้นจะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทั้งสองประการข้างต้น เขียนเป็นความสัมพันธ์ได้ว่า

$$B = f(P, E)$$

เอสคาโลนา, เฟสติงเจอร์และเลวิน (Escalona, Festinger and Lewin อ้างถึงใน Atkinson 1964 : 244) กล่าวเพิ่มเติมว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงนั้นจะมีความรู้สึกว่างานที่ยาก ๆ จะเป็นสิ่งดึงดูดใจให้อยากทำให้สำเร็จมากกว่างานที่ง่าย ๆ

กมล สุคประเสริฐ (2513 : 4-5, 47) กล่าวว่าคนเราแม้จะมีเชาวน์ปัญญาที่เป็นทุนอยู่ แต่เชาวน์ปัญญาอย่างเดียวกันก็ไม่ช่วยให้คนสัมฤทธิ์ผลมากนัก ยังต้องใช้

องค์ประกอบทางจิตใจ อย่างหนึ่งที่ต้องกล่าวคือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motivation) แรงจูงใจหรือตัวจูงใจจะเป็นตัวกระตุ้นให้คนเราใฝ่ฝัน แต่เป็นการใฝ่ฝันที่ส่งเสริมการสร้างพลังไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ในอนาคต

มีนักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านสนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตัวอย่างเช่น

เบนคิง (Bending 1958 : 119-120) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักกีฬาที่กำลังเรียนวิชาจิตวิทยาเบื้องต้นจำนวน 110 คน ใช้แบบทดสอบ 2 ฉบับคือ แบบทดสอบ 28 ข้อของ EPFS (The Edwards' Personal Preference Schedule) กับแบบทดสอบรูปภาพของแมคเคนแดนค (TAT) พบว่าคะแนนจาก EPFS กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในอศิตมีความสัมพันธ์กันสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แต่จะมีความสัมพันธ์ต่ำกับผลสัมฤทธิ์ในอนาคต ส่วนคะแนนจาก TAT มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในอนาคต

ทราเวอร์ส (Travers 1958 : 396-402) ได้ศึกษาพบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการเรียนนอกเหนือจากสติปัญญาก็คือ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เพื่อนสนิท ปัญหาส่วนตัว สภาพทางบ้านและวิธีเรียน

อรพินทร ชูชม (2523 : 101) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นความรู้เดิม สภาพแวดล้อมที่บ้าน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทักษะทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.ศ.4 และ 5) ประจำปีการศึกษา 2522 ของโรงเรียนรัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,146 คน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนร่วมกับองค์ประกอบที่เหลือ

ประสาธ บัณฑิตวงกูร (2515 : 90) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการคิดแบบอเนกนัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 285 คน ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์ เด็กชายและเด็กหญิงไม่แตกต่างกันในด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ในวิชาวิทยาศาสตร์

และก่อนหน้านั้นในปี 2514 ราวไพฑิพย์ ชีรินิติ (2514 : 25-27) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษา

วิทยาลัยครูชั้นปีที่ 1 จำนวน 240 คน โดยใช้แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของ ฮิวเบอร์ท เจ. เอ็ม. เฮอร์แมนส์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ระหว่างกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูงและกลุ่มที่มีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันในระหว่างเพศชายและเพศหญิง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาส่วนตัว

มูเนย์ (Mooney) ได้ให้ความสนใจในเรื่องของปัญหาของนักเรียน จึงได้สร้างแบบสำรวจขึ้นมาเรียกว่า แบบสำรวจปัญหาของมูเนย์ (The mooney Problem Check List) ซึ่งเป็นที่นิยมใช้กันมาก ในช่วงปี 1940 เขาได้พัฒนาแบบสำรวจนี้เพื่อช่วยนักเรียนในการแสดงออกถึงปัญหาส่วนตัวของตน

แบบสำรวจปัญหาของมูเนย์แบ่งเป็น 6 ระดับ คือ สำหรับใช้กับผู้ใหญ่ สำหรับนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับพยาบาล และสำหรับวัยรุ่นในชนบท ผู้วิจัยเลือกใช้ฉบับที่ สุวิมล ว่องวานิชปรับปรุงและพัฒนามาใช้กับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

อย่างไรก็ตามแบบสำรวจปัญหาของมูเนย์ก็ได้มีผู้นำเอาไปใช้ในการวิจัยมากมาย เช่น กอว์รอนสกี และแมททิส (Gawronski and Mathis 1969 : 345-350) ได้ศึกษาความแตกต่างในด้านนิสัยทางการเรียน ลักษณะบุคลิกภาพ และปัญหาส่วนตัวของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าความสามารถ นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสอดคล้องกับความสามารถและนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าความสามารถ ซึ่งแบ่งกลุ่มนักเรียนโดยใช้คะแนนสติปัญญาและคะแนนเฉลี่ยสะสมที่ได้จากการเรียนมาแล้ว กับตัวอย่างจำนวน 475 คน พบว่า ในด้านปัญหาส่วนตัวของนักเรียนทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

โดมิโน และเดกรูท (Domino and Degroote 1978 : 33-36) ใช้แบบสำรวจปัญหาของมูเนย์ ฟอรัมซี เพื่อเปรียบเทียบปัญหาระหว่างนักศึกษาพวกที่มารับบริการปรึกษาแนะแนว และไม่ไ้มารับบริการปรึกษาแนะแนวของมหาวิทยาลัยฟอรัคแฮม (Fordham University) ใช้กลุ่มตัวอย่าง 600 คน ผลปรากฏว่านักศึกษาพวกที่มารับบริการปรึกษาแนะแนวมีปัญหารจริง และมีปัญหามากกว่าพวกที่ไม่ไ้มารับบริการปรึกษาแนะแนวของมหาวิทยาลัย

ในประเทศไทยของเราได้มีผู้นำเอาแบบสำรวจของมูเนย์มาพัฒนาปรับปรุงแล้ว
ใช้ในงานวิจัย เช่น

นิภา พงศ์วิรัตน์ (2520 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาทางสังคมของเด็กวัยรุ่นใน
โรงเรียนมัธยมศึกษา ใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนทั้งในกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด จ่า-
นวน 361 คน พบว่าปัญหาที่นักเรียนมีมากที่สุดคือปัญหาเกี่ยวกับครู รองลงมาคือปัญหาเกี่ยว
กับสติปัญญาที่เข้าใจไม่ทันเพื่อน ปัญหาความสัมพันธ์กับสภาพที่อยู่ที่บ้าน

อรพินทร์ นิมิตรนิวัฒน์ (2522 : 38-39) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัญหา
ส่วนตัวกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จำนวน
1,083 คนจากมหาวิทยาลัย 9 แห่ง โดยใช้แบบสำรวจที่ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจปัญหา
มูเนย์ พบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยส่วนกลางที่มีปัญหาส่วนตัวด้านการเงิน ด้านกิจกรรมและ
การบริการของมหาวิทยาลัย ด้านเพื่อนและการเข้าสังคม ด้านความสัมพันธ์กับเพศตรง-
ข้าม และด้านการปรับตัวทางการเรียนน้อย มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ส่วนนักศึกษา
มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาคที่มีปัญหาน้อยในด้านสุขภาพ ด้านการเงิน ด้านกิจกรรมและการ
บริการของมหาวิทยาลัย ด้านความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม ด้านความเป็นอยู่ในครอบครัว
และด้านการปรับตัวทางการเรียนจะมีสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนสูง

และจากการศึกษาของสุวิมล ว่องวาณิช (2523 : 59-62) ก็พบว่า ปัญหา
ส่วนตัวเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่พยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพัทธ์กับเพื่อนในโรงเรียน

ในสภาพของโรงเรียนนักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนนักเรียนในโรงเรียน
มีการสนทนากันระหว่างเพื่อนนักเรียนทั้งในชั้นวิชาการและชั้นที่ไม่ใช่วิชาการ โดยเฉพาะ
การจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรใหม่นั้น (กมล สุกประเสริฐ 2526 : 13,23-24)
จำเป็นต้องเสริมสร้างการทำงานเป็นหมู่คณะ ให้นักเรียนได้ทำงานเป็นหมู่คณะตลอดเวลา
ให้รับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีความซื่อสัตย์ แม้ในวิชาสังคมศึกษาจะเป็นเรื่องทางค่าน
วิชาการ แต่ในทางปฏิบัติก็เน้นพัฒนานักเรียนให้มีนิสัยที่ดี ให้สามารถเข้าสังคมกับเพื่อนฝูงได้
และนอกจากนั้นหลักสูตรยังได้บังคับให้นักเรียนทุกคนต้องเข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อยคนละ
1 อย่าง ลักษณะการเรียนการสอนเช่นนี้นักเรียนจึงจำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับใกล้ชิดกับเพื่อน-
นักเรียนด้วยกันเป็นอย่างมาก การเข้าร่วมทำงาน หรือกิจกรรมต่าง ๆ กับเพื่อนได้

เป็นอย่างคิตั้งทางค่านวิชาคารและไมใช่ค่านวิชาคารน่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้นักเรียนเกิดแรงจูงใจในการที่จะมาโรงเรียนเพื่อเล่าเรียนหนังสือ เพราะนักเรียนสามารถเข้ากับเพื่อนได้ ได้ทำงานอย่างสนุกสนานและเรียนรู้อันส่งผลไปยังผลการเรียนที่คิตได้

จึงคิตมีผู้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนในโรงเรียน โดยศึกษาฐานะทางสังคมมิติ (Sociometric Status) ซึ่งคิตแก่ บุญยั้ง เจริญยั้ง (ม.ป.ป. : 29-31) คิตศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับฐานะทางสังคมมิติของเค้กระคับประถมศึกษาคิตปี 1 มีความสัมพันธ์กันแต่ไมสูงนัก และแตกต่างกันไปในกลุ่มนักเรียนแต่ละห้อง ($r = .26$ ถึง $.84$)

ทองพูล บุญยั้ง (2516 : 55) คิตศึกษาฐานะทางสังคมมิติ มโนภาพแห่งคนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าฐานะทางสังคมมิติของนักเรียนทั้ง 2 ระคับมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระคับ $.01$ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มที่มีฐานะทางสังคมมิติสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่มีฐานะทางสังคมมิติต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งผลวิจัยของปนัดดา นิลพ้งงาสอดคล้องกับผลวิจัยคิตกล่าว โดยปนัดดา นิลพ้งงา (2526 : 54) คิตทำการวิเคราะห์ฐานะทางสังคมมิติของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนที่มีฐานะทางสังคมมิติสูงส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักเรียนที่มีฐานะทางสังคมมิติต่ำส่วนใหญ่จะมีผลสัมฤทธิ์ต่ำค้ว และยังพบว่าฐานะทางสังคมมิติและเขาวนปัญญาสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคิต

งานวิจัยคิตกล่าวพอจะชี้ให้เห็นว่าความสัมพันธ์กับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งน่าจะได้รับค้วสนใจ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวของกับค้วสนใจในการเรียน

ค้วสนใจเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ อันมีสาเหตุหลายอย่างคิตสุชา จันท์แอมและสุรางค์ จันท์แอม (2518 : 75) คิตสรุปสาเหตุของค้วสนใจไว้คิตนี้

1. เกิดจากการเห็นคุณค่าของสิ่งนั้น ๆ
2. เกิดจากแรงจูงใจของสิ่งเร้า

3. เด็กมีความฉันทในสิ่งนั้นและมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว
4. เป็นสิ่งที่มีความหมายต่อเด็ก
5. เป็นสิ่งที่สัมพันธ์กับชีวิตจริงของเด็ก
6. เป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับเด็ก และทำให้เด็กตื่นเต้น

ซึ่งคนเราจะมีความสนใจต่างกัน วิธีหนึ่งที่เพาเวล (Powell 1963 : 337-338) เสนอว่าใช้วัดความสนใจได้ คือใช้แบบวัดความสนใจ (Interest Inventories) ซึ่งประกอบไปด้วยข้อความชุดหนึ่งสำหรับให้แต่ละบุคคลแสดงความ รู้สึกชอบหรือไม่ชอบต่อข้อความต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้วิจัยจึงใช้แบบวัดความสนใจตามแนวคิดนี้

ได้มีนักการศึกษาหลายท่านพบว่า ผลการเรียนรู้มีความสัมพันธ์กับความสนใจ เช่น คาน (Khan 1969 : 216-221) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับตัวแปรทางด้านจิตพิสัย (Affective) ซึ่งได้แก่ ทศนคติที่มีต่อครู ความสนใจในวิชาการ นิสัยในการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และอื่น ๆ รวมทั้ง องค์ประกอบที่กำหนดไม่ได้ (Unidentified Factors) ใช้ตัวเกณฑ์ 6 ด้านได้แก่ การอ่าน ภาษา การคำนวณเลข การแก้ปัญหา สังคมศึกษา และวิทยาศาสตร์ศึกษา กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาแยกตามเพศ พบว่าความสนใจในวิชาการเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับแมคเคลแลนด์ (McClelland 1969 : 2339- A) ได้ศึกษาตัวแปรที่ไม่ใช่ทางด้านสติปัญญาที่คาดว่าจะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในระดับมหาวิทยาลัย พบว่าความสนใจก็เป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีความสัมพันธ์กับผลการเรียนอย่างมีนัยสำคัญ

สุวิทย์ โศทรธนู (2522 : 117-118) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาวิทยาศาสตร์ พบว่าถ้าพิจารณาแยกตามเพศจะสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แยกตามประเภทของโรงเรียน คือรัฐบาล ราษฎร์และสาธิตก็มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ถ้าแยกเป็นโรงเรียนจะมีทั้งที่ความสัมพันธ์กันและไม่สัมพันธ์กัน และเมื่อพิจารณาทั้งหมดจะพบว่ามีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของวินา วีส์เพ็ญ (2520 : 132) ที่พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับความสนใจในวิชาภาษาไทยมีความสัมพันธ์กันมากแต่ไม่ถึงกับขัดแย้งกันกับจิครา พงษ์กิจมงคล (2519 : 84) ที่พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรวิชาสังคมศึกษามีความสัมพันธ์กันน้อยมาก

ไพฑูรย์ เลาหวิเชียร (2523 : 50-51) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจวิชาชีววิทยากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 600 คน พบว่าความสนใจวิชาชีววิทยามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และนักเรียนหญิงกับนักเรียนชายมีความสนใจวิชาชีววิทยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนหญิงมีความสนใจวิชาชีววิทยาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชีววิทยามากกว่านักเรียนชาย

และนอกจากนั้นลินด์เกรน (Lindgren 1969 : 49-51) ยังได้ให้ความเห็นว่า เหตุผลที่นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนนั้นขึ้นอยู่กับคามมีนิสัยในการเรียนที่ถึงร้อยละ 33 การมีความสนใจในการเรียนร้อยละ 25 เขาวุ่นปัญญาร้อยละ 15 นอกนั้นขึ้นอยู่กับปัญหาส่วนตัว และตัวประกอบอื่น ๆ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบรรยากาศในชั้นเรียน

ลอเรนซ์ (Lawrenz 1976 : 315) กล่าวว่าบรรยากาศในชั้นเรียนเป็นสภาพหรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ประกอบด้วยพฤติกรรมของครู ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน บรรยากาศของห้องเรียนย่อมมีอิทธิพลต่อสภาพจิตหรืออารมณ์ของผู้เรียน ผู้มีจิตใจดี อารมณ์แจ่มใส กระฉับกระเฉง มีความสนใจยอมช่วยเหลือมิให้เร่เรียนรู้ได้คือและได้มาก มีผลงานวิจัยหลายท่านชี้ให้เห็นว่าบรรยากาศในชั้นเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน เช่น

วอลเบอร์ก และแอนเดอร์สัน (Walberg and Anderson 1968 : 414-419 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด 2524 : 70) ศึกษาถึงผลของบรรยากาศของห้องเรียนที่มีต่อการเรียนรู้ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาจำนวน 2,100 คน จาก 76 ห้องเรียน ผลปรากฏว่าบรรยากาศของห้องเรียนสัมพันธ์กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จอห์นสันและจอห์นสัน (Johnson and Johnson 1974 : 213) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้างของการสอน : การร่วมมือ การแข่งขัน หรือการชิงชัยกัน ผลปรากฏว่าสภาพการเรียนการสอนในโรงเรียนน่าจะมีลักษณะการเรียนแบบแข่งขันกัน

มากกว่าการเรียนแบบร่วมมือกัน เพราะผู้เรียนแบบร่วมมือกันนั้นจะไม่มีทักษะในด้านการคิดต่อร่วมมือหรือทำงานร่วมกับผู้ไม่มีความจริงใจ ซึ่งผิดกับผู้เรียนในแบบแข่งขันกันที่เคยชินกับพฤติกรรมหลายรูปแบบ

เพจ (paige 1978 : 3541 - A) ได้ศึกษาผลของตัวแปรทางโรงเรียนและตัวแปรภายนอกโรงเรียนที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ และไม่ใช้ทางวิชาการของเด็กเกรดหก จำนวน 1,621 คนที่อยู่ในโรงเรียนในเมืองสองแห่ง 30 โรงเรียน และในชนบท 30 โรงเรียน ในชวาตะวันออก ประเทศอินโดนีเซีย ผลปรากฏว่าตัวแปรค่านับรพยาภาศในชั้นเรียนเป็นตัวแปรหนึ่งซึ่งส่งผลต่อความแปรปรวนในการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 22,78,178-187) ได้ศึกษารูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน เพื่อพัฒนารูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่สอง โรงเรียนรัฐบาล สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 10 ปีการศึกษา 2523 จำนวน 1,415 คน และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาจำนวน 30 คน ได้ผลสรุปว่าบรรยาภาศในชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อผลการเรียน (แต่ไม่พบว่าเป็นอิทธิพลในรูปที่เป็นสาเหตุ) โดยค่านับสนับสนุนจากครูมีอิทธิพลต่อผลการเรียนทั้งสามค่าน ค่านับมีส่วนร่วมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนทั้งสามค่าน ค่านับการแข่งขันมีอิทธิพลเฉพาะค่านับทัศนคติทางสังคมศึกษา ซึ่งเป็นอิทธิพลร่วม

ประนอม ทวีกาญจน์ (2526 : 43 - 53) ใช้บรรยาภาศในชั้นเรียนเพียง 3 ค่าน คือ ค่านับมีส่วนร่วม ค่านับสนับสนุนจากครู และค่านับแข่งขัน จากทั้งหมด 6 ค่านของบุญชม ศรีสะอาด พบว่า เมื่อใช้บรรยาภาศในชั้นเรียนรวม ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือ ผลการประเมินเดิมและบรรยาภาศในชั้นเรียนที่สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ร้อยละ 25.02 และเมื่อแยกตัวแปรบรรยาภาศออกเป็นแต่ละค่าน พบว่า ตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติคือทัศนความรู้เดิมกับบรรยาภาศในชั้นเรียนค่านับสนับสนุนจากครู โดยสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตได้ร้อยละ 28.61

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการสอน

จากทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom 1976 : 10-15) นอกจากพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน ที่เป็นตัวสำคัญช่วยให้ผู้เรียนเรียนสำเร็จต่างกันแล้วคุณภาพการสอนยังช่วยให้ระดับการเรียนรู้สูงขึ้นด้วย และยังพบอีกว่า คุณภาพการสอนเป็นตัวแปรตัวหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อระดับของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งคุณภาพการสอน (Quality of Instruction) ประกอบด้วยการชี้แนะ (Cues) หมายถึงการบอกจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน และงานที่จะต้องทำให้นักเรียนทราบอย่างชัดเจน การมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน (Participation) การเสริมแรงจากครู (Reinforcement) การให้ข้อมูลย้อนกลับหรือการให้ผู้เรียนรู้ว่าตนเองกระทำได้ดีถูกต้องหรือไม่ (Feed back) และการแก้ไขข้อบกพร่อง (Correctives)

โคลาน (Dolan 1980 : 989 A) ได้ทำการศึกษาอิทธิพลด้านคุณภาพการสอน การเข้าร่วมโครงการในโรงเรียนของผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีต่อคุณลักษณะด้านอารมณ์หรือความรู้สึก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างนักเรียนเกรด 6 สองกลุ่ม กลุ่มแรกจำนวน 346 คนเป็นนักเรียนจากโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในตัวเมือง ซึ่งมีคุณภาพของการสอนสูง ผู้ปกครองเข้าร่วมในโครงการของโรงเรียนเป็นอย่างดี และดำเนินโครงการเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ส่วนกลุ่มสองมีจำนวน 247 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนที่ทำโครงการหลายโครงการและไม่มีความต่อเนื่อง พบว่าคุณภาพของการสอน การเข้าร่วมโครงการและการสนับสนุนจากผู้ปกครองล้วนมีอิทธิพลต่อผลการเรียนเป็นอย่างมาก

วิภา เกษรศิริเจริญ (2521 : 77 - 78) ได้ศึกษาประสิทธิภาพคุณมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร โดยสร้างแบบสำรวจและเปรียบเทียบประสิทธิภาพของครูพบว่า ประสิทธิภาพคุณมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่สูงกว่ากลุ่มโรงเรียนขนาดกลางและกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็ก ($P < .01$) ตลอดจนมีระดับประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ปกติ

สำเร็จ บุญเรืองรัตน์ (2524 : 5) ได้เสนอรูปแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนขึ้นอยู่กับขบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลต่อความสัมฤทธิ์ในการเรียนนั้น คือความรู้ก่อนเรียน ความสนใจของผู้เรียน เวลาที่ใช้ในการเรียน และคุณภาพของการสอน ซึ่งเวลาในการเรียนและคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับบุญชม ศรีสะอาด (2524 : 196) ที่พบว่าคุณภาพของการสอนมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่นเดียวกับประนอม ทวีกาญจน์ (2526 : จ) ซึ่งมีผลการวิจัยสรุปได้ว่า คุณภาพการสอนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน

องค์ประกอบเกี่ยวกับบ้านมีความสำคัญหรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กมาตั้งแต่เด็กจนโต เด็กจะเป็นคนได้สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไรจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุขเพียงไร ล้วนแล้วแต่มาจากอิทธิพลของบ้านแทบทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในค่านที่อยู่อาศัยล้วนเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีสภาพแตกต่างกันในทุก ๆ ด้านจะมีชีวิตความเป็นอยู่และการเรียนรู้ที่แตกต่างกันหรือไม่เพียงใด ได้มีผู้ทำวิจัยเพื่อให้ทราบข้อเท็จจริงหลายท่าน เช่น งานวิจัยในต่างประเทศ การวิสัน คิงสตัน และแมคโคแนลล์ (Garrison, Kingston and Mc. Donald 1964 : 415) ทำการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่าฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเด็กที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดีจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ฟอเธอริงแฮมและกรีท (Fortheringham and Greal 1980 : 311-316) ได้ทำวิจัยกับนักเรียนเกรด 3 จำนวน 1,153 คนในโรงเรียนโรมันคาทอลิกเมืองออนตารีโอทางตอนใต้ โดยแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่มสูงกลุ่มต่ำ พบว่า สภาพที่อยู่อาศัย ภาษาที่ใช้ในครอบครัว และฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านและการคำนวณในกลุ่มสูงได้ร้อยละ 22 ในกลุ่มต่ำได้ร้อยละ 68 และเมื่อใช้ตัวแปรย่อยในฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเป็นตัวแทนก็จะพบว่าที่อยู่อาศัย ระดับการศึกษา และคุณลักษณะเฉพาะตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนในกลุ่มสูงได้ร้อยละ 28 และกลุ่มต่ำได้ร้อยละ 54 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยในประเทศไทยของสุรเดช ปนาทกุล (2520 : 31, 49-50) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในครอบครัวกับผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ค เสร็จ โดยใช้แบบทดสอบการคิดเลขและแบบสัมภาษณ์ที่กองการศึกษานักใหญ่ กรมสามัญศึกษาร่วมกับกองการวิจัยการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติจัดสร้าง ขึ้น ได้ข้อค้นพบว่าตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมในครอบครัวทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ไคร้อยละ 12 ซึ่งขัดแย้งกับประนอม ทวีภาณุจันทร์ (2525 : 54 - 55) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนเคม สภาพแวดล้อมทางบ้าน บรรยากาศในชั้นเรียน คุณภาพการสอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ห้า พบว่า ไม่มีหลักฐานเพียงพอที่จะสนับสนุนว่าองค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อม (รวม) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ข้อค้นพบของประนอมไปสอดคล้องกับของสุมาลี สังข์ศรี (2521 : 70) ที่หาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 6 จำนวน 243 คน พบว่า นักเรียนที่มีสภาพแวดล้อมทางบ้านต่างกันมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางบ้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าวไม่สามารถสรุปได้แน่นอนว่าสภาพแวดล้อมทางบ้านสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยจึงได้นำมาวบรวมศึกษาในครั้งนี้อยู่

จากงานวิจัยดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าเป็นการศึกษาตัวแปรร่วมกัน บางตัวหรือศึกษาเพียงตัวแปรเดียวว่ามีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพียงใด หรือพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้มากน้อยเพียงใด และศึกษากับกลุ่มตัวอย่างต่างระดับกัน

เพื่อให้ทราบแน่ชัดว่าตัวแปรที่มีผู้ศึกษามาแล้วนั้นตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากน้อยต่างกัน และตัวแปรเหล่านั้นร่วมกันพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ได้คือเพียงใด จึงนำจะนำตัวแปรเหล่านั้นมาศึกษาพร้อมกับกลุ่มตัวอย่างระดับเดียวกัน ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยในครั้งนี้อยู่